

Σαχινίδης Συμεών

Βιολογία Α γυμνασίου Στήριξη και Κίνηση

1. Ποιες κατηγορίες σκελετού υπάρχουν και ποιος είναι ο ρόλος τους;

Απάντηση

Οι **κατηγορίες του σκελετού** είναι τρεις:

- α. ο **υδροστατικός** σκελετός,
- β. ο **ενδοσκελετός**, ο οποίος βρίσκεται στο εσωτερικό του οργανισμού, **και**
- γ. ο **εξωσκελετός**, ο οποίος καλύπτει εξωτερικά τον οργανισμό.

Ο **ρόλος του σκελετού** είναι ιδιαίτερα σημαντικός, μια και:

- υποστηρίζει το σώμα,
  - δίνει στο σώμα σχήμα,
  - μαζί με τους μυς συμβάλλει στην κίνηση,
- προστατεύει τα μαλακά μέρη του σώματος (ισχύει μόνο στην περίπτωση εξωσκελετού και του ενδοσκελετού),
- βοηθά στη διατήρηση της υγρασίας του σώματος (ισχύει μόνο στην περίπτωση του εξωσκελετού).

2. Πώς πραγματοποιείται η στήριξη και η κίνηση στα ασπόνδυλα;

Απάντηση

Τα ασπόνδυλα δεν διαθέτουν σπονδυλική στήλη, η οποία είναι χαρακτηριστικό του ενδοσκελετού, και στο χαρακτηριστικό τους αυτό οφείλουν το όνομα τους.

- Ορισμένα ασπόνδυλα, όπως η **άδρα**, η **μέδουσα** και ο **γεωσκώληκας**, διαθέτουν **υδροστατικό σκελετό**, χάρη στον οποίο στηρίζεται το σώμα τους. Η κίνηση επιτυγχάνεται χάρη στη συνεργασία του υδροστατικού σκελετού με τους μυς του σώματος.
- Τα **αρθρόποδα** (έντομα, καβούρια, αράχνες κ.ά), τα οποία ανήκουν και αυτά στα ασπόνδυλα, διαθέτουν **εξωσκελετό**. Η κίνηση επιτυγχάνεται χάρη στη συνεργασία του εξωσκελετού με τους μυς του σώματος.
- Άλλα ασπόνδυλα, όπως το μύδι και το σαλιγκάρι, ζουν προστατευμένα μέσα σε κέλυφος και κινούνται με τη βοήθεια μυών που διαθέτουν.

3. Πώς πραγματοποιείται η κίνηση στα σπονδυλωτά;

Απάντηση

- Όλα τα σπονδυλωτά διαθέτουν σπονδυλική στήλη, η οποία είναι μέρος του ενδοσκελετού τους. Τα **σπονδυλωτά** κινούνται χάρη στη **συνεργασία μυών και ενδοσκελετού** (ο οποίος είναι οστέινος ή χόνδρινος). Η κίνηση τους πραγματοποιείται με διάφορους τρόπους (πετώντας, κολυμπώντας, περπατώντας, έρποντας κτλ.

4. Να γράψετε μία παράγραφο στην οποία θα αναφέρετε τα πλεονεκτήματα που προσφέρει ο εξωσκελετός στα αρθρόποδα.

Απάντηση

- Τα πλεονεκτήματα τα οποία προσφέρει ο εξωσκελετός στα αρθρόποδα είναι τα
  - εξής:
    - α. στηρίζει το σώμα του ζώου,
    - β. προστατεύει το σώμα του ζώου,
    - γ. βοηθά στη διατήρηση της υγρασίας του σώματος,
    - δ. συμμετέχει στην κίνηση γιατί είναι αρθρωτός.
- Λέγοντας ότι ο εξωσκελετός των αρθρόποδων είναι αρθρωτός αναφερόμαστε στο γεγονός ότι αποτελείται από πολλά μικρότερα κομμάτια, τα οποία συνδέονται με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέπονται οι κινήσεις τους.

5. Ποια είναι τα βασικά κοινά χαρακτηριστικά στους σκελετούς ενός πτηνού, ενός θηλαστικού και ενός ψαριού;

Απάντηση

Και η γάτα της εικόνας (θηλαστικό) και το πουλί και το ψάρι έχουν ενδοσκελετο με κύριο χαρακτηριστικό τη **σπονδυλική στήλη**. Ο σκελετός δημιουργεί **κοιλότητες** (για παράδειγμα την κρανιακή κοιλότητα), μέσα στις οποίες προφυλάσσονται πολύτιμα όργανα, όπως ο εγκέφαλος.

6. Ποια συστήματα συνεργάζονται προκειμένου να πραγματοποιηθεί η κίνηση στον άνθρωπο;

Απάντηση

Η κίνηση στον άνθρωπο επιτυγχάνεται χάρη στη συνεργασία του:

- α. ερειστικού συστήματος (σκελετού),
- β. μυϊκού συστήματος,
- γ. αναπνευστικού συστήματος,
- δ. κυκλοφορικού συστήματος, το οποίο μεταφέρει συνεχώς οξυγόνο και θρεπτικές ουσίες για να καλυφθούν οι ενεργειακές απαιτήσεις της κίνησης,
- ε. νευρικού συστήματος, το οποίο έχει ρόλο συντονιστή.

7. Τι προσφέρει ο σκελετός στον ανθρώπινο οργανισμό;

Απάντηση

Ο σκελετός είναι ιδιαίτερα πολύτιμος για τον ανθρώπινο οργανισμό, διότι:

- προσφέρει στήριξη,
- είναι απαραίτητος για την πραγματοποίηση των κινήσεων,
- προστατεύει πολύτιμα όργανα σε διάφορες κοιλότητες που σχηματίζει,
- λειτουργεί ως αποθήκη του ασβεστίου, το οποίο είναι απαραίτητο στον οργανισμό, λειτουργεί ως αιμοποιητικό όργανο. Συγκεκριμένα στον ερυθρό μυελό των οστών, ο οποίος βρίσκεται σε κοιλότητες στο εσωτερικό των οστών, παράγονται κύτταρα του αίματος.

8. Ποια είναι τα οστά του σκελετού του ανθρώπου;

Απάντηση

Τα οστά του σκελετού του ανθρώπου διακρίνονται σε:

- **οστά της κεφαλής**. Τέτοια οστά είναι το μετωπιαίο, τα δύο οστά της άνω

γνάθου, η κάτω γνάθος, τα ζυγωματικά κ.ά.

- **οστά της σπονδυλικής στήλης.** Τα οστά αυτά είναι οι σπόνδυλοι.
- **οστά του θώρακα.** Τα οστά του θώρακα είναι τα 12 ζεύγη πλευρών και το στέρνο.
- **οστά των άκρων.** Στα οστά των **άνω άκρων** ανήκουν τα οστά του ώμου (κλείδα και ωμοπλάτη), το βραχιόνιο οστό, η κερκίδα, η ωλένη και τα οστά του χεριού. Στα οστά των **κάτω άκρων** ανήκουν τα ανώλυμα οστά, το μηριαίο οστό, η κνήμη, η περόνη και τα οστά του άκρου ποδιού.

9. Τι είναι οι μεσοσπονδύλιοι δίσκοι και τι ο σπονδυλικός σωλήνας;

Απάντηση

Μεσοσπονδύλιοι δίσκοι είναι ελαστικοί δίσκοι, οι οποίοι υπάρχουν ανάμεσα στα οστά της σπονδυλικής στήλης, δηλαδή ανάμεσα στους σπονδύλους.

Σπονδυλικός σωλήνας είναι ο σωλήνας, ο οποίος σχηματίζεται στο εσωτερικό της σπονδυλικής στήλης. Στο εσωτερικό του σωλήνα αυτού προφυλάσσεται ο νωτιαίος μυελός.

10. Ποια είναι τα κυρτώματα της σπονδυλικής στήλης και ποιος είναι ο ρόλος τους;

Απάντηση

Η σπονδυλική στήλη παρουσιάζει τέσσερα κυρτώματα:

το αυχενικό κύρτωμα

το θωρακικό κύρτωμα

Το ιερό κύρτωμα

Το οσφυικό

Τα κυρτώματα αυτά, σε συνδυασμό με τον τρόπο άρθρωσης των σπονδύλων, βοηθούν τη σπονδυλική στήλη να συγκρατεί το βάρος του σώματος και να είναι ευλύγιστη.